

Kadernota 2023

Inhoudsopgave

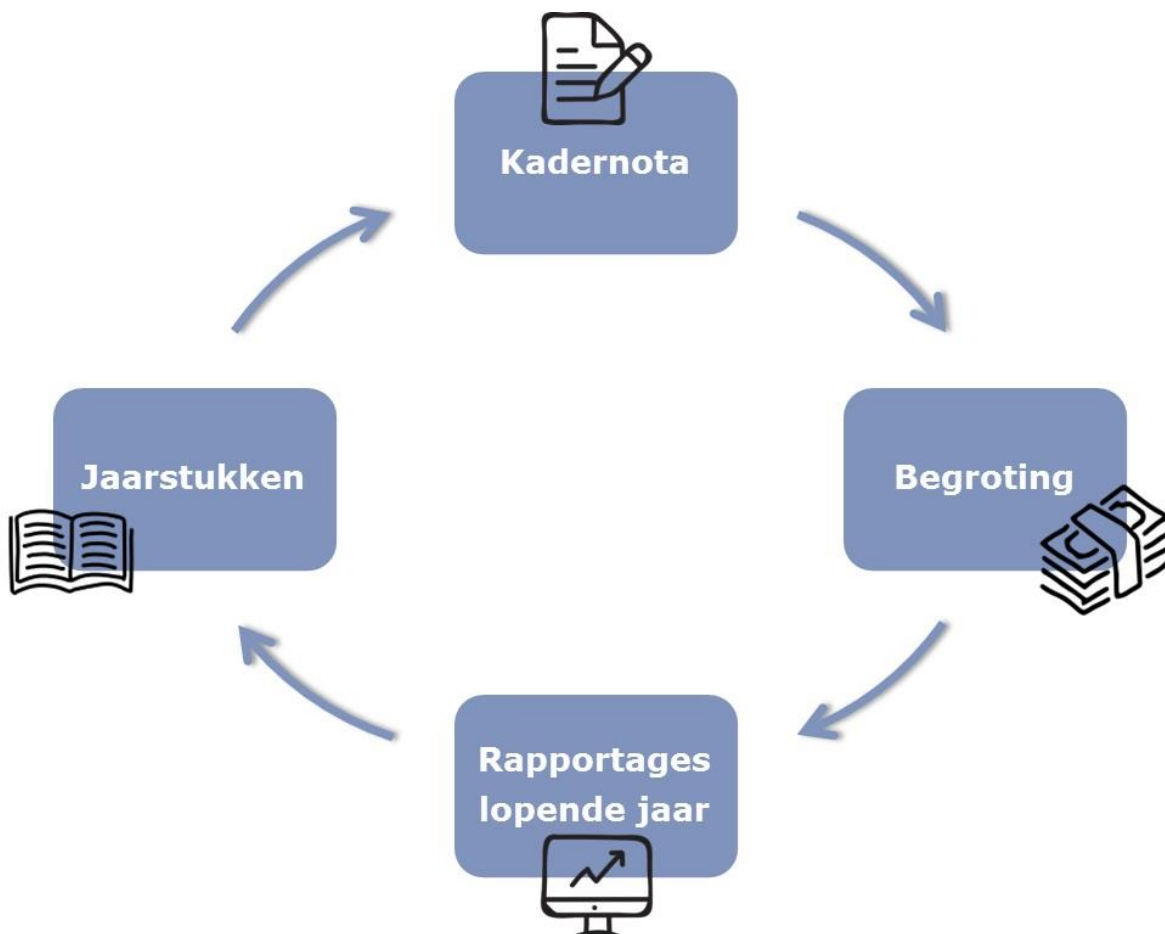
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Functie van een Kadernota	4
Bestuurlijke hoofdlijn	4
Leeswijzer	6
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	7
Programma 1 Veiligheid	8
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	10
Programma 3 Economie	11
Programma 4 Onderwijs.....	12
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie.....	13
Programma 6 Sociaal Domein	15
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	17
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	20
Financiële kaders.....	22
Financiële beleidskaders	22
Financiële begrotingskaders.....	24
Overige financiële bijstellingen	24

Inleiding

Functie van een Kadernota

Hierbij bieden wij u de kadernota 2023 van de gemeente Veldhoven aan. Met dit document worden de beleidsmatige en financiële kaders vastgelegd voor de komende jaren. Hierdoor wordt een basis gelegd voor de programmabegroting 2023-2026.

De kadernota 2023 is het beginstuk van de planning en control cyclus 2023. Dit document bevat de beleidsmatige en financiële kaders die we bij de begroting verder invullen en uitwerken. Bij de begroting 2023 zal integrale besluitvorming plaatsvinden over deze uitwerking.

Op basis van de bestuursrapportages 2023 kunnen besluiten worden genomen en het lopende jaar worden bijgestuurd. Hierbij kan gedacht worden aan het overhevelen van middelen en bijstelling van kaders, ambities, prestaties en middelen. Deze worden direct verwerkt en kunnen ook een meerjarig effect hebben.

De jaarstukken 2023 zijn het slotdocument binnen de P&C-cyclus 2023. De verantwoording en conclusies uit deze jaarstukken worden vervolgens weer gebruikt als input voor de volgende kadernota (kaders bijstellen).

Bestuurlijke hoofdlijn

De Kadernota 2023 is het beginstuk van de planning & controlcyclus 2023 en vormt de basis voor de begroting die later in het jaar vastgesteld wordt. Omdat bij de

voorbereiding het definitieve coalitieakkoord 2022 - 2025 niet voorhanden was, heeft het overdrachtsdocument 'Het uur U' als input gediend. Maar de basis van die twee documenten komt overeen. In deze kadernota hebben we wettelijke doelen en vastgestelde ambities opgenomen. De eventuele impact van het coalitieakkoord op deze doelstellingen is nog niet verwerkt.

We bevinden ons midden in grote veranderingen in de wereld, in onze regio én in Veldhoven. Daarnaast worden de taken en opgaven van de gemeentelijke overheid steeds omvangrijker en complexer, zonder toereikend budget. Dat stelt het bestuur de komende jaren voor drie hoofdopgaven: een duurzame toekomst, een gezonde groei en toekomstbestendig werken en besturen.

Duurzame toekomst

Onze huidige manier van leven lijkt op de lange termijn onhoudbaar. We zien op allerlei terreinen de grenzen in zicht komen: klimaatverandering en overbelasting van de aarde zorgen voor veel problemen, we leven steeds langer en willen actief en zelfstandig blijven. Daarbij zorgt een ongezonde leefstijl voor veel gezondheidsproblemen. De ontwikkelingen die op ons afkomen dwingen tot keuzes. Deze worden deels op mondiaal en (inter-)nationaal niveau gemaakt. Maar zeker ook op lokaal niveau kunnen onze keuzes het verschil maken. Voor het welzijn van onze inwoners en de toekomstige generaties zijn duurzame keuzes nodig, die we niet langer kunnen uitstellen. Hierbij moeten we verbindingen leggen tussen verschillende maatschappelijke opgaven.

Gezonde groei

Onder aanvoering van een onstuimig groeiend ASML ontwikkelen ook de toeleveranciers en het overige bedrijfsleven zich snel. Deze brede positieve economische impuls heeft direct effect op de behoefte aan woningen, een aantrekkelijk voorzieningenniveau, goede zorg, ontplooiingsmogelijkheden en een prettige leefomgeving. Hierdoor heeft onze regio te maken met een onverwacht grote extra groei.

De opgave voor de overheid spitst zich toe op de effecten van de groei. Voor het maatschappelijk leven, de voorspelde toename van het aantal woningen met 25% in de komende 10 jaar, het verdubbelen van het aantal werknemers van ASML en de effecten op onze zorg en onderwijs. Het vraagt veel veerkracht, innovatie en inzet van onze samenleving.

We moeten een schaa sprong maken, waarbij we nog geen zekerheid hebben over hoe groot die sprong precies zal zijn. En daarbij de balans zoeken met een goede kwaliteit van leven. We krijgen een dubbele kwaliteitsslag voor onze kiezen. Daarom spreken we van gezonde groei.

Toekomstbestendig werken en besturen

Het recente verleden heeft ons duidelijk gemaakt dat ontwikkelingen zich niet laten sturen door de overheid, maar dat de keuzes van de overheid wel verschil kunnen maken in hoe we omgaan met die ontwikkelingen. De snelle en wezenlijke veranderingen in de omgeving dwingen de overheid tot herbezinning op haar eigen rol en werkwijze. Niet meebewegen is geen optie want dan verliest de overheid aan draagvlak in de samenleving en komt haar identiteit en legitimatie ter discussie te staan. De overheid zal op zoek moeten gaan naar nieuwe rollen en werkwijzen, die aansluiting vinden bij de eisen die de moderne samenleving stelt. En de overheid moet daarbij de koers bewaken voor het geheel.

Daarbij hoort ook dat de gemeente verder kijkt dan een enkele bestuursperiode. Het takenpakket van de gemeente groeit nog steeds, net als de complexiteit van taken. De inkomsten van de gemeente groeien niet evenredig mee, waardoor de uitvoering van taken de afgelopen jaren steeds meer onder druk is komen te staan. Het afgelopen jaar is het inzicht ontstaan dat de gemeentelijke taken en ambities niet meer in balans zijn met de beschikbare middelen en capaciteit. Het weer terug vinden en behouden van deze balans vraagt om lastige keuzes en een andere manier van werken en besturen.

Leeswijzer

De kadernota is opgesplitst in een tweetal delen:

1. Op programmaniveau wordt een omschrijving gegeven en worden beleidsmatige kaders in de vorm van doelstellingen geactualiseerd;
2. De financiële kaders voor de begroting 2023 worden vastgelegd.

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Inleiding

De sterke groei van Veldhoven, de ontwikkelingen in de regio en de betekenis van ASML voor Veldhoven en daarbuiten raakt onze hele samenleving. De grote taken en vraagstukken waar we voor staan, vragen om een organisatie (bestuurlijk en ambtelijk) die dicht bij de inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties van Veldhoven staat. En in de regio zichtbaar en actief is.

Inwoners en organisaties mogen rekenen op een goede dienstverlening van gemeenten. Hierbij gaat het niet alleen over wat we leveren, maar ook hoe we onze diensten leveren. In de gemeente Veldhoven staat hierbij de vraag van de klant centraal. Het gaat niet alleen om houding en gedrag, techniek en processen, maar ook om een goede interne samenwerking. We helpen inwoners en organisaties zo goed mogelijk vanuit het principe ' digitaal waar het kan'. We staan voor een toegankelijke en passende dienstverlening.

De gemeente Veldhoven vraagt inwoners om mee te denken over nieuw beleid en projecten en wil aansluiten bij moderne ontwikkelingen op het gebied van (online) burgerparticipatie. Dat vraagt om een omgevingsbewuste en communicatieve organisatie.

Gemeenten gaan de komende jaren uitdagende financiële tijden tegemoet. De taken die we lokaal op ons bordje krijgen worden vanuit het Rijk niet altijd in voldoende mate financieel gecompenseerd. Het is aan ons, om zorg te dragen voor financiering van dit beleid. Het is van belang om de gemeentelijke financiën gezond te houden en een ambtelijke organisatie te hebben die de opgaven van nu en de toekomst aan kan met voldoende capaciteit. De uitdagingen die op ons pad komen vragen om een vitale en slagvaardige gemeentelijke organisatie.

Doelstellingen

0.01 Omgevingsbewuste en communicatieve organisatie

We staan als organisatie steeds meer in verbinding met de samenleving, leven ons in de inwoner in en sluiten aan bij bestaande netwerken.

0.02 Toegankelijke en passende dienstverlening

We zijn voor iedereen bereikbaar en hebben oog voor de behoefte en de belangen van de klant.

0.03 De gemeente Veldhoven heeft een duidelijk profiel

We weten wie we zijn, wat we willen worden en dragen dat uit.

0.04 De gemeentelijk organisatie is vitaal en slagvaardig

Naast het uitvoeren van wettelijke taken, zijn we in staat om wensen en ambities te realiseren en kunnen we inspelen op de snelle groei in onze regio.

0.05 Gezond financieel beleid

Veldhoven voert een solide financieel beleid met een jaarlijks meer dan sluitende meerjarenbegroting.

Programma 1 | Veiligheid

Inleiding

De zorg voor veiligheid is een kerntaak van de gemeente. Die verantwoordelijkheid dragen we samen met vele partners. Veiligheid is veelomvattend en gaat om zaken waar inwoners dagelijks (bewust en onbewust) mee te maken krijgen. Denk daarbij aan veiligheid tijdens grote evenementen of de wetenschap dat de brandweer op tijd arriveert bij een brand, maar ook vervelende zaken zoals fietsendiefstal, woninginbraak, geweldpleging of drugsoverlast. Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijke woon-, werk- en leefgemeente en voor een goede economische en sociale ontwikkeling. Om dit te bereiken, werken wij vanuit een gezamenlijke visie: Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn waar inwoners en bezoekers zich thuis en veilig voelen. Daarbij wordt gekozen voor een aanpak met een balans tussen preventie, zorg en repressie. Wij vinden voorkomen beter dan genezen. Samenwerken is hierbij het sleutelwoord. Inwoners, bedrijven, organisaties en veiligheidspartners zijn actief en helpen mee aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving. Daarnaast heeft men het vertrouwen in de lokale overheid en de gemeente staat dichtbij haar inwoners en ondernemers. Op het gebied van veiligheid opereren wij als een eenheid met aandacht voor de lokale diversiteit en eigenheid.

Concreet betekent dit de volgende uitgangspunten:

- Eén Integraal Veiligheidsplan voor basisteam De Kempen;
- Eén slagvaardige overheid;
- Werken aan veiligheid vanuit de eigen kracht van onze inwoners;
- Wijk- en persoonsgerichte aanpak;
- Datagedreven werken;
- Balans tussen preventie, zorg en repressie;
- Verbinding tussen zorg en veiligheid.

Als gemeente hebben we zowel een regisserende, faciliterende als uitvoerende rol. Binnen de veiligheidsthema's (High Impact Crime, Ondermijning, Cyber, Zorg en Veiligheid en Fysieke Veiligheid) stellen we prioriteiten. Alle thema's pakken we integraal met onze partners aan.

Doelstellingen

1.01: Een verbetering van de objectieve (feiten en cijfers) en subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving)

Door te streven naar:

- een verdere afname van de criminaliteit;
- een toename van het veiligheidsgevoel;
- een verankering van veiligheid in wijken en buurten;
- een actieve aanpak in het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, incidenten en verstoringen van de openbare orde;
- een innovatieve overheid die op het gebied van veiligheid datagedreven werkt.

1.02: Een verbetering in de aantallen en preventieve acties op het gebied van High Impact Crimes

Deze delicten hebben erg veel impact op slachtoffers en zijn daarom belangrijk om te bestrijden. We staan als organisatie steeds meer in verbinding met de samenleving, springen actief in op actuele HIC-feiten en voorzien in preventieve en repressieve acties.

1.03: De gemeente Veldhoven is weerbaar tegen en slagvaardig in de aanpak van ondermijning.

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken, zijn we in staat om de integrale aanpak samen met onze (veiligheids)partners, inwoners, ondernemers en organisaties krachtig uit te voeren.

1.04: Een digitaal bewuste en weerbare samenleving

We zijn een betrouwbare partner voor burgers, bedrijven en instellingen op het gebied van informatievoorziening en informatiebeveiliging en werken mee aan een veilige, open en stabiele informatiesamenleving.

1.05: Passend maatwerk op de gebied van Zorg en Veiligheid

Veldhoven vindt een juiste balans tussen preventie, repressie en zorg zodat niemand tussen wal en schip valt.

1.06: Een veilige en fysieke leefomgeving

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken beschikt de gemeente Veldhoven over een professionele crisisbeheersingsorganisatie, die op haar taak is toegerust. Daarnaast beschikt Veldhoven over een actuele brandweezorg, met een voldoende niveau van bluswater en bereikbaarheid.

Programma 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Mensen verplaatsen zich over allerlei afstanden, om verschillende redenen, op diverse tijdstippen en met verschillende vervoermiddelen. Mobiliteit stopt niet bij de gemeentegrens. We werken daarom structureel regionaal samen op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Daarin komen strategische en tactische ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit aan de orde, maar ook de relatie van bereikbaarheid met het verbeteren van ons leef-, woon- en vestigingsklimaat.

We investeren steeds meer in andere en duurzamere manieren van mobiliteit. Dit wordt de transitie duurzame mobiliteit genoemd. De geleidelijke overgang naar een duurzaam, integraal mobiliteitssysteem dat ook anticipeert op komende ontwikkelingen.

Plannen voor wonen, werken en bereikbaarheid worden in samenhang opgesteld. De hieruit voortkomende plaatselijke- en regionale maatregelen sluiten we op elkaar aan. Daarnaast richten we ons ook lokaal op de integrale verbinding met de onderwerpen als welzijn, gezonde groei en duurzame toekomst.

We gebruiken beschikbare data en moderne technieken, die ons helpen bij de opgaven waar we voor staan. Daarnaast helpen ze ons bij een objectieve monitoring en/of toetsing.

De komende jaren werken we aan het op peil houden en verbeteren van de bereikbaarheid van Veldhoven en het verbeteren van de verkeersveiligheid. Dit doen we binnen de kaders van de bereikbaarheidsagenda en het actuele Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan en een op te stellen mobiliteitsvisie. Ook de Omgevingsvisie en het Maatregelenpakket De Run zijn een belangrijke leidraad.

Onze aanwezige infrastructuur onderhouden we goed. Hiermee is de veiligheid en het comfort van de weggebruiker geborgd. Handvat voor de uitvoering van dit onderhoud vormt het integraal beheerkader met de bijbehorende beheerplannen.

Doelstellingen

2.01 Duurzamere mobiliteitsvormen

Inzetten op meer duurzame vormen van mobiliteit.

2.02 Mobiliteitstransitie

Met de regio inzetten op een mobiliteitstransitie die aansluit op de veranderende maatschappelijke behoefte en ideeën.

2.03 Nieuwe mobiliteitsvraagstukken integraal benaderen

Bij nieuwe mobiliteitsvraagstukken de integrale verbinding leggen met andere thema's/ontwikkelingen en faciliteren bij de groei van het aantal inwoners, arbeidsplaatsen en mobiliteit.

2.04 Beheer gemeentelijke verhardingen

De gemeentelijke verhardingen onderhouden op het vastgestelde kwaliteitsniveau.

Programma 3 | Economie

Inleiding

De groei van de economie in de Brainportregio is fors, ook in Veldhoven. Deze brede economische impuls betekent een schaa sprong in de verstedelijking van Veldhoven. De opgave van de gemeente Veldhoven richt zich voornamelijk op het begeleiden van die economische groei. Op het gebied van economie gaat het naast het faciliteren van de high-tech(maak)industrie, health en circulaire bedrijvigheid ook om het beschikbaar houden van (bedrijven)locaties voor onze lokale ondernemers. De kwaliteit van werklocaties en het voorzieningenniveau is daarbij net zo belangrijk als de kwantiteit.

Doelstellingen

3.01 Bijdrage aan doorontwikkeling mainportstatus Brainport

Veldhoven draagt bij aan de doorontwikkeling van de mainportstatus van Brainport. Hiervoor nemen we actief deel aan regionale samenwerkingen waarmee we samen met bedrijfsleven en kennisinstellingen onze positie versterken. Het Verstedelijkingsakkoord en de (nieuwe) Brainport Nationale Actieagenda vormen hiervoor de basis.

3.02 Aantrekkelijk vestigingsklimaat De Run

Veldhoven faciliteert op De Run een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor high-tech (maak)industrie en health. De afspraken die we in de regio hebben gemaakt om een kwaliteitsslag op bestaande bedrijventerreinen door te voeren, is hiervoor de basis. We vormen het huidige bedrijventerrein om tot een aantrekkelijk werklandschap, met een mix van bedrijven en ondersteunende functies en een goede bereikbaarheid.

3.03 Aantrekkelijk en toekomstbestendig Citycentrum

Het Citycentrum vormt een aantrekkelijk en toekomstbestendig hart van Veldhoven. De toekomstverkenning van het Citycentrum is hiervoor de basis.

3.04 Ruimte voor (circulaire) bedrijven op Habraken

Habraken biedt ruimte voor (lokale) MKB-bedrijvigheid en circulaire bedrijven. Hiervoor maken we, conform regionale afspraken, 5 hectare nieuw bedrijventerrein beschikbaar voor reguliere, aan Veldhoven gebonden bedrijven en 10 ha voor circulaire bedrijven.

3.05 Stimuleren werkgelegenheid in Brainportsamenwerking

Veldhoven stimuleert werkgelegenheid als partner in de Brainportsamenwerking. Arbeid is zo min mogelijk een beperkende factor voor ontwikkeling van het bedrijfsleven in Veldhoven.

3.06 Stimuleren synergie bedrijven onderling en gemeente

Veldhoven stimuleert de synergie tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en de gemeente. Daarvoor moeten we de wensen van onze bedrijven goed kennen en de contacten met bedrijven verder aanhalen.

Programma 4 | Onderwijs

Inleiding

Onze samenleving is aan grote veranderingen onderhevig. We willen dat al onze Veldhovense jongeren goed voor zichzelf kunnen zorgen wanneer ze later volwassen zijn. Onderwijs helpt jongeren om dit te leren. School is een belangrijke plek waar kinderen talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. We vinden het daarom van belang dat jongeren -indien dit binnen hun mogelijkheden ligt- een opleiding volgen en diploma halen.

We zorgen ervoor dat kinderen zoveel als mogelijk dichtbij huis naar school kunnen en gebruik kunnen maken van een voorschoolse voorziening. Het liefst in de buurt waar zij opgroeien. Indien het niet mogelijk is om dichtbij huis onderwijs te volgen, hebben leerlingen -onder bepaalde voorwaarden- recht op leerlingenvervoer.

Door de woningbouwopgave wordt de komende jaren een aanzienlijke groei van het aantal inwoners en daarmee kinderen verwacht. Een toename van het aantal inwoners van de gemeente, kan de uitbreiding van de onderwijscapaciteit en voorschoolse voorzieningen noodzakelijk maken. Dit vraagt om het actueel houden van het Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP).

Het aantal nieuwkomers in de gemeente zal naar verwachting de komende jaren verder toenemen. Niet alleen vanwege de voorspelde groei van ASML, maar ook door de komst van statushouders en vluchtelingen. Internationalisering van het onderwijs vinden wij daarom een belangrijke ontwikkeling. Maar bovenal vinden wij het belangrijk dat iedereen naar eigen vermogen meedoet in Veldhoven. Dat is moeilijk als je de Nederlandse taal niet goed beheerst of digitaal niet zo handig bent. We willen daarom taalachterstanden en kansenongelijkheid voorkomen en oplossen, zowel bij jeugdigen als bij volwassenen.

Doelstellingen

4.01 Thuisnabij

We zorgen ervoor dat leerlingen kunnen kiezen voor zo thuisnabij mogelijk onderwijs in kwalitatief goede onderwijshuisvesting.

4.02 Ontwikkelkansen

We zetten actief in op talentontwikkeling van inwoners.

4.03 Taalachterstand peuters

We zetten in op het voorkomen dan wel oplossen van taalachterstanden van (doelgroep)peuters.

4.04 Kansenongelijkheid

We zetten in op het voorkomen dan wel oplossen van taalachterstanden en kansenongelijkheid van (nieuwe) Veldhovenaren.

4.05 Schoolverzuim

We zorgen ervoor dat schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten zoveel als mogelijk worden voorkomen. Indien er sprake is van schooluitval of voortijdig schoolverlaten zetten we waar mogelijk in op terugkeer naar het onderwijs.

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Vanuit sport, cultuur en (openlucht)recreatie dragen wij bij aan positieve gezondheid voor al onze (toekomstige) inwoners en bezoekers. Wij zetten er op deze drie onderdelen op in om de kwaliteit van leven te verbeteren.

Sport en Bewegen

Op het gebied van sport en bewegen gebruiken wij nog altijd het visiedocument "Veldhoven Beweegt". De komende periode gaan wij dit verder uitvoeren. Het Lokaal Sportakkoord en het Lokaal Preventieakkoord maken hier onderdeel van uit. Gezondheid is uiteraard ook erg belangrijk. De komende periode wordt ingezet om alle Veldhovenaren in beweging te krijgen en de Veldhovenaren gezonder te krijgen.

Om een toekomstbestendige invulling te geven aan een optimaal sport- en beweegklimaat gaan we verder werken aan onderstaande thema's.

1. In actie; sport verbindt
2. Duurzame verenigingen
3. Sportieve ruimte openbaar en openbare ruimte sportief
4. De gezonde sportomgeving

Cultuur

Cultuur voegt waarde toe aan het leven van mensen. Het draagt bij aan een gevoel van eigenwaarde, talentontwikkeling en identiteit. Het gaat bij identiteit nadrukkelijk ook om het sterker uitdragen van erfgoed. Daarnaast versterkt cultuur het aantrekkelijke leef- en vestigingsklimaat. In onze visie op cultuur 'Cultuur verbindt Veldhoven' benoemen wij onze drie culturele ambities:

1. *Cultuur leeft bij iedereen:* Het culturele aanbod dient-naast toegankelijk, aantrekkelijk, betaalbaar en duurzaam-beschikbaar te zijn voor iedereen. Alleen dan zal het ons leef- en vestigingsklimaat versterken.
2. *Cultuur draagt bij aan maatschappelijke deelname:* Cultuur zorgt voor verbinding, verdieping en draagt bij aan een vitaal Veldhoven. Culturele activiteiten zijn gericht op eigen ontwikkeling en ontspanning. En door gezamenlijk culturele maatschappelijke activiteiten te beleven versterkt het de sociale cohesie.
3. *Ruimte voor innovatie en experiment:* De cultuursector is van nature een sector waar experiment en innovatie onderdeel van uitmaken. Het is de uitdaging voor de culturele wereld om aansluiting te zoeken bij diverse (nieuwe) groepen inwoners, waaronder jongeren, en hun veranderende behoeften.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Ruimte voor groen en water speelt een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling op het gebied van flora, fauna, klimaat en de algehele gezondheid van de inwoners. We houden hierbij biodiversiteit in stand en breiden het uit wanneer hiervoor kansen liggen. Het aanwezige groen onderhouden we goed. Hiermee borgen we de kwaliteit en de veiligheid van de groene omgeving. Het integraal beheerkader openbare ruimte en het bijbehorende groenbeheerplan vormen hiervoor de basis.

Doelstellingen

5.01 Aanbod sport- en culturele activiteiten.

Wij gaan voor een toegankelijk, aantrekkelijk, betaalbaar, veilig en duurzaam aanbod van sport- en culturele activiteiten.

5.02 Deelname sport- en culturele activiteiten.

Wij stimuleren culturele en sportieve deelname van Veldhovense inwoners, van specifieke doelgroepen, van jong tot oud. We zetten in op talentontwikkeling en zelfontplooiing.

5.03 Erfgoed

Wij dragen bij aan zichtbaar en duurzaam behoud van erfgoed.

5.04 Biodiversiteit

Wij zien het belang van biodiversiteit en breiden die uit wanneer hiervoor kansen liggen.

5.05 Beheer openbaar groen.

Wij borgen de kwaliteit en veiligheid van de groene omgeving.

Programma 6 | Sociaal Domein

Inleiding

Vanuit het sociaal domein dragen we bij aan een duurzame toekomst voor al onze inwoners. Dat doen we vanuit een gezamenlijke visie, waarbij we willen dat onze inwoners:

- zich zo gezond, positief en veilig mogelijk ontwikkelen;
- zo optimaal mogelijk mee kunnen doen in de (lokale) samenleving;
- zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen;
- zo goed en lang mogelijk sociaal en financieel zelfredzaam zijn en eigen regie over hun leven kunnen voeren.

De verantwoordelijkheid om dit te bereiken ligt primair bij de inwoner zelf vanuit oogpunt van solidariteit. Daarbij vinden we 'een beroep doen op de naaste omgeving' vanzelfsprekend. Inwoners die (nog) niet zelfredzaam zijn of dat tijdelijk niet kunnen zijn, ondersteunen we (tijdelijk) met als doel om hen zoveel mogelijk weer zelfredzaam te maken dan wel de kwaliteit van leven te verbeteren.

Wij vinden voorkomen beter dan genezen. Daarom zetten we in op preventie en voorliggende voorzieningen die toegankelijk en laagdrempelig zijn. Onze maatwerkvoorzieningen vanuit de sociaal domein-wetten zien we als vangnet en sluitstuk van onze ondersteuning.

We werken hiervoor integraal en samen met andere partijen binnen en buiten het sociaal domein en betrekken inwoners nadrukkelijk bij zowel de ontwikkeling als de uitvoering van beleid. Als gemeente hebben we zowel een regisserende, faciliterende als uitvoerende rol.

Doelstellingen

6.01 Basisstructuur.

We zetten in op een goede basisstructuur voor iedereen en op het stimuleren van preventie, vroegsignalering, positieve gezondheid en normaliseren.

6.02 Vangnet.

We bieden een vangnet voor hen die extra ondersteuning nodig hebben.

6.03 Integrale benadering.

We hebben bij complexe problematieken een integrale benadering. We kijken daarbij integraal binnen alle domeinen en denken vanuit de bedoeling en de leefwereld.

6.04 Positieve gezondheid.

We denken en handelen vanuit het concept van positieve gezondheid.

6.05 Maatwerk

We kiezen hierbij voor maatwerk en het werken volgens de bedoeling, zodat de aansluiting op de leefwereld van onze inwoner goed plaatsvindt.

6.06 Inclusieve samenleving.

We zijn een inclusieve samenleving met sociale samenhang en maatschappelijke draagkracht binnen buurten en wijken.

6.07 Kwetsbaren.

We hebben aandacht voor kwetsbare inwoners en hun behoeften.

6.08 Uitsluiting.

We zetten in op het voorkomen van uitsluiting van kwetsbare doelgroepen.

6.09 Voorkomen.

We gaan op zoek naar maatregelen, die voorkomen dat zij hun zelfredzaamheid verliezen en een beroep op voorzieningen moeten gaan doen.

6.10 Optimale opgroeikansen

We zorgen ervoor dat kinderen en jongeren optimale opgroeikansen hebben en opgroeien in een omgeving die hun ontwikkeling stimuleert.

6.11 Financiële zelfredzaamheid.

We bieden inwoners die dit nodig hebben de kans om financieel zelfredzaam te worden.

6.12 Betaald werk.

We begeleiden hen die dit nodig hebben zoveel als mogelijk naar betaald werk.

6.13 Nieuwkomers.

We hebben oog voor nieuwkomers, hun behoeften en integratie in onze gemeente.

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Onze huidige manier van leven lijkt op de lange termijn onhoudbaar. We zien op allerlei terreinen de grenzen in zicht komen. Klimaatverandering en overbelasting van de aarde zorgen voor veel problemen, we leven steeds langer en willen actief en zelfstandig blijven én een ongezonde leefstijl zorgt voor veel gezondheidsproblemen.

Versnelling en intensivering van ingezette acties op duurzaamheid is hard nodig, onder anderen om de klimaatdoelen te behalen. Er is een omslag in denken nodig, waarbij duurzaamheid wordt gezien als een kans en een noodzaak voor het verbeteren van onze leefomgeving. De gemeente zit, samen met andere overheden, op een sleutelpositie om dit te realiseren. Omdat de verschillende dimensies binnen duurzaamheid sterk met elkaar samenhangen en elkaar kunnen versterken, is een integrale duurzaamheidsaanpak nodig.

Als gemeente hebben we een voorbeeldrol. Daarnaast zetten we ons in om de kwaliteiten en mogelijkheden van onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk te benutten. Als gemeente kunnen we partijen die inwoners hierbij helpen faciliteren om hun rol uit te voeren. Tot slot dragen we de verantwoordelijkheid om te zorgen dat iedereen mee kan in de veranderingsopgaven waar we voor staan.

Duurzaamheid integraal aanpakken

Duurzaamheid omvat vele onderwerpen. In onze aanpak zoeken we naar integraliteit. Dat begint met een integrale duurzaamheidsagenda/-programma waarin de overkoepelende ambities en de strategie wordt uitgewerkt en de thematische opgaves in samenhang worden beschreven. Dit vertaald zich in de sectorale plannen en de projecten en activiteiten waar we als gemeente samen met onze inwoners en ondernemers mee aan de slag gaan.

Volksgezondheid

Corona heeft laten zien dat het thema gezondheid belangrijker is dan ooit. Gezondheid vraagt om een brede en integrale benadering. We streven ernaar dat elke inwoner van de gemeente Veldhoven een goed en gezond leven kan leiden en het vermogen heeft om regie te voeren op het eigen leven.

Positieve gezondheid vormt het uitgangspunt, aangezien gezondheid veel meer betekent dan 'niet ziek zijn'. Met die brede benadering dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Positieve gezondheid is daarom een thema dat niet alleen verweven is met het gehele sociale domein maar ook met het fysieke domein.

De komende jaren treedt in Veldhoven een aanzienlijke vergrijzing van de bevolking op. Het aantal 65 plussers neemt naar verwachting in Veldhoven met 36 procent toe. Veel van deze ouderen inwoners hebben op enig moment een zorg en ondersteuningsvraag. Zorg en ondersteuning die vooral in de wijk en buurt zijn beslag moet krijgen, ook voor de groeiende groep dementerenden.

Circulaire economie

Voor een duurzame toekomst is de huidige manier waarop we met grondstoffen omgaan onhoudbaar: de grenzen aan het delven van grondstoffen komen in zicht. In Nederland is daarom afgesproken om vóór 2050 een volledig circulaire economie te realiseren. Het tussendoel is om in 2030 vijftig procent minder gebruik te maken van minerale, fossiele en metalen primaire grondstoffen. We dragen bij door bewoners te helpen en stimuleren huishoudelijk afval zo goed mogelijk te scheiden. De gescheiden afvalstromen worden dan (grotendeels) verwerkt tot grondstoffen waar weer nieuwe producten van gemaakt

kunnen worden. We onderzoeken of een circulair ambachtscentrum hier een bijdrage aan kan leveren (zie hoofdstuk 5).

Energietransitie

Met de energietransitie willen we de klimaatverandering zo veel mogelijk beperken. Om uitvoering te geven aan het landelijk klimaatakkoord zal Veldhoven tot 2040 sterk moeten verduurzamen. De uitstoot van broeikasgassen in Veldhoven is sinds 1990 bijna verdubbeld, terwijl het Klimaatakkoord uitgaat van een reductie van 95% in 2050. De noodzakelijke energietransitie gaat gepaard met het in grote schaal besparen van energie en het opwekken, opslaan en transporteren van duurzame energie. De vastgestelde Transitievisie warmte, het beleidskader hernieuwbare elektriciteit en de integrale visie op laadinfrastructuur vormen de kaders voor de uitvoering.

Klimaatadaptatie

We kunnen onze rug niet meer keren richting klimaatveranderingen. Veel regen in korte tijd gevolgd door lange warme en droge periodes. Deze extremere weersituaties komen vaker voor. We spelen in op deze verandering. Dit doen we vroegtijdig bij de inrichting van- en het toekennen van gebruiksfuncties aan de openbare ruimte. We kunnen dit niet alleen. Ook van ontwikkelaars en inwoners vragen we een bijdrage. We richten ons lokaal op de integrale verbinding met de thema's Positieve gezondheid en Toekomstbestendigheid. Het integraal beheerkader met het bijbehorende beheerplan riool vormt hiervoor de basis.

Gezonde leefomgeving vanuit luchthaven

Voor een goed leefmilieu en een goede gezondheid zijn luchtkwaliteit, gevaarstelling en geluidbelasting belangrijke factoren. In Veldhoven heeft Luchthaven Eindhoven een grote invloed hierop. Veldhoven zet zich actief in om de aanbevelingen uit het rapport 'Opnieuw verbonden', samen met partners uit de regio, het Rijk en de luchthaven, te realiseren.

Gedragen en inclusieve aanpak

De opgaven rondom duurzaamheid en gezondheid vragen een grote verandering van mensen. De veranderingsbereidheid en het vermogen om mee te kunnen staan daarmee centraal in de veranderingsopgave. Wij willen dat iedereen mee kan doen in de veranderingsopgave en zetten onze inwoners en ondernemers in de aanpak centraal. We bieden waar nodig gepaste ondersteuning. Met gebiedsgerichte activiteiten gaan we op zoek naar energie en kwaliteiten in de samenleving en zetten we inwoners en ondernemers in hun kracht. Voor die doelgroepen die wat extra hulp kunnen gebruiken of waarvoor de algemene aanpak niet werkt, ontwikkelen we een aanpak op maat.

Doelstellingen

7.01 Gezond leven

We streven na dat binnen Veldhoven elke inwoner een goed en gezond leven kan leiden en het vermogen heeft om regie te voeren op het eigen leven.

7.02 Sociaaleconomische verschillen

We zetten binnen Veldhoven in op het verminderen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen op die onderdelen waar de meeste winst te behalen valt.

7.03 Integrale aanpak duurzaamheid

In de verduurzamingsaanpak verbinden we de verschillende duurzaamheidsopgaves (energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit en leefomgeving) met elkaar.

7.04 Circulaire economie - Verminderen restafval

We stimuleren inwoners om hun afval beter te scheiden, waardoor een verschuiving plaats vindt van restafval naar gescheiden afvalstromen. Ook de kwaliteit van de gescheiden stromen moet hoog blijven voor een kwalitatieve verwerking en inzet als grondstof.

7.05 Energietransitie - Hernieuwbare energie

We stimuleren dat het percentage hernieuwbare energie hoger wordt.

7.06 Energietransitie - Afname aardgasverbruik

We stimuleren dat het aardgasverbruik verminderd wordt. We streven naar een gefaseerde afname van het aardgasverbruik van 100% in 2050 ten opzichte van 1999.

7.07 Energietransitie - Groei van het aantal laadpalen afstemmen op de groei van het elektrische wagenpark

Om het toenemend aantal elektrische voertuigen van stroom te kunnen voorzien ontstaat een toename in de laadbehoefte. E-rijders zonder eigen parkeerplek hebben een openbare oplaadpaal nodig. Het aantal oplaadpalen moet voldoen in de laadbehoefte.

7.08 Klimaatadaptatie

We hebben aandacht voor de opvang van de gevolgen van de klimaatverandering in de bebouwde omgeving.

7.09 Hinderbeperking door Luchthaven Eindhoven

Veldhoven neemt actief deel aan het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) om de aanbevelingen van het rapport 'Opnieuw verbonden' van Pieter van Geel gerealiseerd te krijgen.

7.10 Gedragen en inclusieve aanpak

We stimuleren en helpen inwoners en ondernemers om stappen te zetten in het verduurzamen van hun gedrag, huis, bedrijf, transport en hun straat of buurt.

7.11 Invullen voorbeeldrol in de transitie naar een duurzame toekomst

Veldhoven geeft invulling aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en zet stappen in de de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.

Programma 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Vanuit volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing dragen we bij aan het behoud en versterking van onze fysieke leefomgeving en het Veldhovense DNA. We willen dat Veldhoven niet alleen nu, maar ook in de toekomst een fijne gemeente is om in te wonen, te werken en te verblijven. Het programma sluit nauw aan bij doel 11 - 'duurzame steden en gemeenschappen' van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen die door de Verenigde Naties zijn afgesproken. Om dat te bereiken hebben we in de Veldhovense Omgevingsvisie samen met de inwoners van Veldhoven beschreven hoe de gewenste toekomst van de fysieke leefomgeving van Veldhoven eruit ziet. Veldhoven groeit al flink sinds de tweede helft van de vorige eeuw en is nog steeds niet uitgegroeid. De aanhoudende economische groei (er wordt nu zelfs gesproken van een schaa sprong) van onze Brainportregio zorgt dat er ook de komende jaren nog een grote vraag naar ruimte om te wonen en werken in Veldhoven blijft. Anders dan de afgelopen decennia, zal die groei steeds plaatsvinden binnen het bestaande stedelijke gebied, we spreken dan over 'inbreiding en transformatie'. Het mogelijk maken van die groei, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat in Veldhoven (we noemen dat 'gezonde groei'), vraagt wat van onze manier van werken. Zo zullen we anders naar ontwikkelingen moeten kijken (meer integraal, in samenhang met andere thema's, visiegericht, gebieds- en opgavegericht, lerend) én de samenleving actiever moeten betrekken (vanuit een structurele dialoog over de toekomst van de gemeente, met een open houding en vanuit wederkerigheid). Deze 'gezonde groei' is alleen mogelijk als ook op onder meer het vlak van mobiliteit, voorzieningen, duurzaamheid en milieu en beheer van de buitenruimte voldoende ambities worden waargemaakt.

Wonen betreft een belangrijk thema binnen de fysieke leefomgeving. Het betreft een primaire levensbehoefte. Wij willen dan ook dat er voor iedereen die in Veldhoven woont, of wil wonen, een passende woning is te vinden. Om dat te bereiken werken we ook op dit specifieke thema ook visiegericht. Naast de Omgevingsvisie hebben we meer specifiek beleid op het vlak van wonen vastgelegd in een Woonvisie. Zowel op het vlak van 'ruimte' als dat van 'wonen' maken we afspraken in de regio.

Doelstellingen

8.01 Inzetten op aantrekkelijke en groene groei van de stad

Veldhoven maakt een verdere groei van de stad mogelijk door in te zetten op een aantrekkelijke en groene manier, zodat deze door inwoners en bezoekers nog steeds wordt gewaardeerd.

8.02 Passende woningvoorraad en woonomgeving

We werken aan een passende woningvoorraad en woonomgeving, waarin ook meer kwetsbare personen zelfstandig thuis kunnen wonen.

8.03 Actueel Woonbeleid

We zorgen voor een actueel Woonbeleid, gericht op een voldoende beschikbare, betaalbare, toegankelijke en toekomstbestendige woningvoorraad.

8.04 Toekomstbestendige en kwalitatieve woningvoorraad

De Veldhovense woningvoorraad is van voldoende kwaliteit: zij is toekomstbestendig en sluit aan bij de behoefte van de inwoners en demografische, economische en andere ontwikkelingen. Als dat nodig is passen wij ons instrumentarium hierop aan'.

8.05 Juiste categorieën en typologieën van woningen

Veldhoven bouwt voldoende woningen in de juiste categorieën en typologieën. Uitgangspunt daarbij zijn de regionale afspraken die daarover gemaakt zijn. Het bouwtempo stemmen we af op deze afspraken.

8.06 Werken met de Omgevingswet

We zorgen ervoor dat we kunnen werken met de nieuwe instrumenten uit de Omgevingswet, zodat we onze ambities waar kunnen maken.

Financiële kaders

Er wordt kort stilgestaan bij de van toepassing zijnde financiële beleidskaders in de komende P&C-cyclus 2023 op basis van eerdere besluitvorming. Vervolgens worden de financiële begrotingskaders voor de begroting 2023 voorgesteld. Deze zijn nodig om een financieel meerjarenperspectief 2023-2026 te kunnen geven als startpunt bij de begroting 2023. Op basis van dit startpunt kunnen bij de begroting 2023 voorstellen van nieuw beleid of ombuigingsmaatregelen aan de raad worden voorgesteld. Ook van invloed op dit startpunt is een aantal overige financiële bijstellingen die tussen vaststelling van de kadernota en begroting zullen plaatsvinden.

Financiële beleidskaders

Naast financieel beleidsmatige kaders voor de komende begroting stellen we in de kadernota ook een aantal financiële begrotingskaders voor. Deze hebben betrekking op specifieke onderdelen van de begroting, zoals o.a. te hanteren percentages voor rente en loon- en prijsstijging en begrotingsevenwicht. Voor de uitwerking van de begroting is het van belang dat deze vooraf worden vastgesteld. We lichten ze hieronder toe.

Begrotingsevenwicht en sluitende begroting

Kader: De begroting 2022 heeft een meerjarig sluitende begroting en reservepositie met daarbij repressief toezicht van de provincie.

Meerjarig sluitende begroting en reservepositie

Een meerjarig sluitende begroting houdt in dat alle begrotingsjaren (2023 t/m 2026) een positief saldo (≥ 0) hebben. Tevens dient er een positieve algemene vrije reserve te zijn voor al deze jaren.

Reëel evenwicht

Reëel ramen is het uitgangspunt voor de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026. Dit houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn.

Structureel evenwicht

Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten.

Repressief toezicht Provincie

Ieder jaar besluit de provincie op grond van artikel 203 van de Gemeentewet of een gemeente onder repressief of preventief begrotingstoezicht valt. Op basis van een begrotingsscan wordt een toets uitgevoerd. Er is sprake van repressief toezicht wanneer er in het begrotingsjaar 2023 sprake is van structureel en reëel evenwicht. Ook is er sprake van repressief toezicht wanneer blijkt dat het begrotingsjaar 2023 niet/onvoldoende structureel en reëel in evenwicht is, maar het is wel voldoende aannemelijk dat uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming wel structureel en reëel in evenwicht is of dat uit onderzoek blijkt dat er toch sprake is van structureel en reëel in evenwicht. Preventief toezicht volgt zodra geen sprake is van bovenstaande.

Loon-, prijs- en volume index

Indexatie is nodig om budgetten qua koopkracht op peil te houden. Het actualiseren van de indexatie heeft de volgende financiële consequenties.

Loonindex

Kader: De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.

Dit kader wordt continu gemonitord en indien noodzakelijk bij een tussentijdse rapportage bijgesteld. Voor de nieuwe jaarschijf 2026 betekent dit loonbudget 2026 = loonbudget 2025 plus 1,5%.

Prijsindex

Kader: De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het Nationale consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).

Eenmaal per jaar, bij de kadernota, wordt de prijsindex bijgesteld op basis van het Centraal economisch Plan van het CPB. De prijsindex wordt toegepast op de baten en lasten uitgezonderd de loonkosten (eigen index) en een aantal specifieke baten en lasten die beschikken over een eigen indexering zoals huren, pachten, subsidies, rijksbijdragen etc. Deze index wordt tussentijds niet bijgesteld. De percentages uit het CEP 2022 zijn voor 2023 2,4%, 2024 2,4%, 2025 2,5% en met 2026 2,0%. In de begroting van 2022 werd een prijsindex gebruikt voor 2023 tot en met 2025 van 1,6% (o.b.v. jicp).

Jaarschijf 2025

Kader: Begrotingsjaar 2026 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2026 = 2025 gecorrigeerd naar reële ramingen.

Een aantal budgetten die worden overgenomen van 2025 naar 2026 geven geen actueel beeld. Bijvoorbeeld, de financieringslasten (rente, afschrijving en aflossing) 2026 zijn niet actueel. Ook wordt de verwachte uitkering gemeentefonds voor de jaarschijf 2026 geactualiseerd. Tevens bevatten de bijstellingen uit bestuursrapportage I-2022 en II-2022 andere cijfers 2026 t.o.v. 2025.

Samenvatting begrotingskaders

Onderwerp	Kader
Evenwichtig en sluitend	De begroting 2023 heeft een meerjarig sluitende begroting en reservepositie met daarbij repressief toezicht van de provincie.
Loonindex	De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.
Prijsindex	De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het Nationale consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).
Volume index	Er wordt een volume index (areaalindex) berekend op basis van de laatst vastgestelde woningbouwplanning t.o.v. de vorige woningbouwplanning.
Nieuwe jaarschijf	Begrotingsjaar 2026 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2026 = 2025 gecorrigeerd naar reële ramingen.

Financiële begrotingskaders

De spelregels rondom financiële beheersing (control) zijn vastgelegd in de financiële beheersverordening. Deze verordening wordt verder uitgewerkt in een aantal (beleids)nota's:

- nota rentebeleid en –toerekening;
- nota activabeleid;
- nota reserves en voorzieningen;
- nota kostentoerekening;
- nota risicomangement en weerstandsvermogen;
- treasurystatuut;
- nota P&C cyclus 2014 aangevuld met wijziging dat van 4 kwartaalrapportages wordt overgegaan naar 3 bestuursrapportages (besluit kwartaalrapportage I-2019).

Overige financiële bijstellingen

In aanloop naar de begroting zijn naast de financiële begrotingskaders in de vorige paragraaf nog een aantal zaken van invloed op het startpunt van de begroting 2023.

Actualisatie rente(percentage)

In de nota rentebeleid en –toerekening is vastgelegd dat op basis van de bijgestelde liquiditeitenplanning m.b.t. investeringen en bouwgrondexploitatie de rentepercentages voor 2023-2026 worden geactualiseerd. De werkelijk betaalde rente die wordt gehanteerd om door te berekenen aan de bouwgrondexploitaties bedraagt 1,3%. Het omslagpercentage om het restant van de rente toe te rekenen aan de taakvelden bedraagt 1,0%. Indien nodig worden in aanloop naar de begroting (na bestuursrapportage II-2022 en actualisatie bouwgrondexploitaties) de rentepercentages nogmaals herrekend. Een aanpassing van deze rentepercentages is van invloed op het begrotingssaldo.

Actualisatie kostentoerekening

De effecten van een geactualiseerde kostentoerekening van loonkosten en overheadkosten naar taakvelden en projecten (investeringen en bge's) zijn nog niet financieel vertaald. Deze worden ook opgenomen in de begroting 2023.

Kostendekkende tarieven

Zodra alle financiële begrotingskaders financieel vertaald zijn en rente en kostentoerekening geactualiseerd zijn wordt in aanloop naar de begroting 2023 de nieuwe kostendekkende tarieven berekend. Het gaat om rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting en leges. Hier wordt op basis van eerdere besluitvorming 100% kostendekkendheid toegepast.

Tussentijdse raadsbesluiten

Tussen de vaststelling van deze kadernota en het opstellen van de begroting worden raadsbesluiten genomen met financiële consequenties. Bestuursrapportage II wordt nog door de raad vastgesteld en deze bevat ook consequenties voor de meerjarenbegroting 2023-2026. O.a. de meicirculaire wordt in deze rapportage opgenomen.